

A CHANGE IS GONNA COME

Op 26 mei 2021 heeft de rechtbank Den Haag geoordeeld dat Shell-groep verplicht is om de CO₂-uitstoot van zijn activiteiten tegen eind 2030 met netto 45 procent te verminderen. Deze uitspraak is baanbrekend in Nederland, omdat een private onderneming niet eerder door een rechter is 'gehouden aan de klimaatdoelstellingen' en is veroordeeld om haar CO₂-uitstoot te verminderen.

Er is al veel gezegd en geschreven over deze uitspraak. De rechtbank legt via de ongeschreven zorgvuldigheidsnorm van de onrechtmatige daad een verplichting op aan niet-statelijke entiteiten om (een bijdrage te leveren om) de klimaatdoelstellingen te behalen. Deze reductieplicht omvat tevens

een 'zwaarwegende inspanningsverbintenis' ter voorkoming of vermindering en beïnvloeding van emissies die rechtstreeks verband houden met zakelijke relaties (waaronder leveranciers en eindgebruikers) van de Shell-groep. Mits deze reductiedoelstelling in acht wordt genomen, is het aan Shell om zijn eigen reductiepad uit te stippelen.

De uitspraak roept bij mij vele vragen op. Allereerst is het de vraag of de huidige governance van Shell zodanig kan worden gewijzigd dat aan de in de uitspraak opgelegde

reductieverplichting wordt voldaan. De veroordeelde tophoudster van Shell is namelijk een public limited company, opgericht naar het recht van Engeland en Wales. Het is maar de vraag of het Shell überhaupt vrij staat zijn concernbeleid conform de reductieverplichting aan te passen. Voorts blijft onduidelijk in hoeverre met het afstoten van 'milieubelastende activiteiten' uitvoering wordt gegeven aan de verplichting in het vonnis om beleid

op te stellen waarmee de CO₂-uitstoot wordt beperkt. Met het afstoten van dergelijke activiteiten door middel van verkoop, wordt de CO₂-uitstoot van de Shell-groep mogelijk minder. Maar als die activiteiten door een andere vennootschap worden voortgezet, worden de schadelijke effecten voor het milieu niet minder.

De uitspraak brengt bedrijven zoals Shell in een ingewikkelde positie. Zij worden door de rechter gedwongen om door middel van het concernbeleid reductieverplichtingen op te leggen binnen hun groep. Zij zullen echter niet in alle gevallen de bevoegdheden hebben om deze daadwerkelijk af te dwingen. Niet onbelangrijk is daarnaast dat het op zijn zachtst gezegd een behoorlijke uitdaging zal zijn om, nog los van deze ondernemingsrechtelijke hobbels, überhaupt tot beleid te komen waarmee een CO₂-reductie van netto 45 procent in 2030 (in vergelijking met het emissieniveau in 2019) kan worden gehaald.

Tenslotte doorkruist de uitspraak een roep om verandering die al enige tijd vanuit de Algemene Vergadering aanzwelt. Daarbij kan de vraag worden gesteld of de rechter met de uitspraak niet te ver voor de muziek is uitgelopen (te weinig terughoudend, te activistisch), de trias politica onnodig oprekt en een ongekennde interventie doet in de vennootschappelijke orde, waardoor de governance en checks en balances van een private onderneming met het oog op een publiek belang terzijde worden geschoven. Exemplarisch is in ieder geval dat bij concurrent ExxonMobil een activistische aandeelhouder recent drie nieuwe bestuursleden benoemd wist te krijgen. Hun taak: het van binnenuit transformeren van het concern.

Hugo Reumkens is advocaat en partner bij Van Doorne NV. Hij schrijft deze column op persoonlijke titel.

